

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: învoială :: ::

REDACTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Despre Bărnufiu

Din vorbirea rostită Dumineca trecută, la serbarea națională dela Șimleul-Silvaniei, de d. IULIU MANIU, președintele Consiliului de miniștri, reținem și noi urătoarele părți, cari caracterizează foarte nimerit omul opera celui ce a fost Simion Bărnufiu:

Marele Simion Bărnufiu a avut un rar talent, o adevărată scânteie divină, cum nimeni dinaintea lui pe aceste plaiuri. Și acest talent a stat în prevederea tuturor mijloacelor credincioase pentru desăvârșirea fericite a activizilor, a națiunilor și-a omenirii, în organizații sociale superioare. A premers secolului nostru, a citit aproape tot ce se putea citi pe cele vremuri la noi, a asimilat știința ce și-a dobândit, dar nu s'a îndepărtat de sufletul poporului său, nici nu s'a lăsat orbit de strălucirea ei și a adaptat-o, înainte de toate, trebuințelor locale ale națiunii române.

De aceea învățătura lui a fost nouă, a stabilit principii noi, a propovăduit idei noi și a descoperit mijloace noi. Câtă vreme în acele timpuri savanții sub influența revoluției franceze ridicau altare gândirii lor — libertății individuale —, el a stabilit marele principiu, că libertatea fără naționalitate nu valorează nimic și că libertatea poate fi numai națională, care singură poate fi izvorul de fericire a națiunilor și a fiilor ei... Se preamărea egalitatea indivizilor, el a cerut în afară de aceasta, egala îndreptățire a popoarelor. Sănații erau devotați ideii parlamentarismului, dar încă nu se putea scutura de toată pulberea feudalismului, el a cerut votul universal. Cădea cerea, cu drept cuvânt, desrobirea iobagilor, el pretindea și exproprierea. Lumea, purtând din principiul egalității în drepturi și dintr-o parte, cerea obligamentul fiecăruia de a apăra țara, el cerea pentru Români armata națională cu comandant românesc și cu căpetenie românească...

Dar el, profesor, savant, filozof, nu s'a lăsat copleșit de praful cărților sale. El a intrat în viața publică cu întreaga armatură a fanatismului său și s'a năzuit să pună în practică principiile, al căror apostol era. De aceea a conceput consfătuiri și adunări, a fost sufletul adunărilor naționale din Blaj, prezidată pe vremuri de cei doi mări Arhierii: Șaguna și Lemeni. A prezidat diferite comitete, a făcut revoluție și a organizat instituțiuni de Stat. Să nu credeți că toate acestea le-a făcut dintr'un îmbold inconștient, mânat de lume, sau prins de curent; le-a făcut drept urmare a convingerilor sale științifice și a clar-viziunii sale practice...

Tot ceea ce Simeon Bărnufiu a propovăduit în formă de manifestare națională pentru fiii țării sale, virtuțile neamului românesc și precuvântarea Atotputernicului ne-a dat să le dobândim. Avem azi libertatea națională, avem independența națională, avem unitatea națională, avem împărăția noastră proprie. În ea avem libertatea voinței naționale, avem votul universal și avem desrobirea iobagilor: exproprierea...

Un avertisment

Glasul păstorului celui mare — Semnificația tălmăcirii lui în limba română — Școala confesională și căile pe cari trebuie să mergem spre dânsa *)

de Prof. DUMITRU NEDA

Cuvântul Romei: cuvânt cumpănit și cu greutate. Urgisit de vrăjmașii crezului creștin integral, iubit de toată suflarea dreptmăritoare, el sună lumii întregi, trezind însuflețire sau furie, mângâind sau sbiciuind, arătând căile mântuirii, demascând urzile pierzării.

Credincioasă menirii sale de magistra veritatis, ctitoria vârhovnicului apostolilor face fără încetare să iasă în tot pământul vestirea ei și până la marginile lumii graiurile ei purtătoare de lumină lină și neînșelătoare, în valurile de întunec, îndreptate, din cetățuile răutății, asupra omenimii. Fericiți aceia cari prind și primesc sugestiile pornite dela capul creștinătății și iarăși nefericiți aceia — neamuri și colectivități bisericești —, cărora le scapă, fără urme, glasul păstorului celui mare. Aceștia ochi având și nevăzând, urechi având și neauzind, gură având și negrăind, dau dovadă că nu este duh în gura lor. Sunt morți de viu.

Ce mirare deci că nu mai simt usturimea loviturilor de cravașă, că nu-i mai doare prădăciunea săvârșită în moștenirea lor, că nu-i mai sguđuie prăpădul celor scumpi lor, că nu se iau de piept, neînfricați, chiar și cu puterile iadului, întru apărarea cinstei și a dreptului?

*

Când se tipăresc aceste rânduri, mai mult decât probabil, că puternicul strigăt de desbuimăcire al Papii Piu XI, privitor la educația tinerimii, va fi pătruns până și în cele mai ferite înjghebări parohiale ale provinciei noastre mitropolitane. Tolle, lege! Și meditează asupra celor fixate de suprema autoritate bisericească referitor la școală, la blestemul școlii rele, la binefacerile școlii catolice, confesionale, și la datorința tuturoara de a susținea cu prețul oricărui jertfe această școală.

Chestia e atât de însemnată și ne atinge și pe noi atât de aproape, încât ar fi o fărădelege să nu ne oprim la ea, fie și întru amărăciunea inimii, evaluând pagubele suferite, căindu-ne de slăbiciunile dovedite, plănuiind asupra posibilităților de refacere și întărindu-ne în hotărârea de a lupta din răspuțeri pentru isbânda idealului mare și sfânt, laudat de vicarul Domnului Hristos: „Educația catolică, pentru toată tinerimea catolică, în școli catolice“.

Preasfințiții noștri ierarhi, când s'au în-

*) Importanța deosebită pe care o are pentru învățământul confesional cunoscuta enciclică papală referitoare la educația tinerimii, ne îndeamnă să publicăm — deși mai lungi ca de obicei — într'un singur număr aceste reflexii interesante ale păr. D. Neda. Inceputul noului an școlar le împrumută, de altfel, și o notă de mare actualitate.

N. R.

grijit de tălmăcirea în românește a scrisori pontificale, abunăseamă că limpezirea acestui fapt și întărirea acestei porniri spre luptă și jertfă pentru recăștigarea școlii confesionale au avut-o în vedere. Păstorilor și păstoriiților le revine datoria să priceapă gestul de largă înțelegere și părintească îngrijorare a celor ce stau în fruntea lor, în așteptarea solidarizării tuturor fiilor sufletești într'un cuget și o simțire cu dânsii, pentruca având siguranța unității de convingeri și dorințe, să se poată apuca fără șovăială de recucerirea a ceea ce trebuie neapărat să recucerim, spre bucuria bisericii și fericirea neamului.

*

Lozinca noastră nestrămutată este: Vrem școala confesională! Și nu vom înceta să dăm expresie indignării celei mai neîmpăcate, până ce nu ni-se va restitui ce ni-s'a luat și nu vom fi ajutați întru însănătoșirea morală deplină a neamului — pe calea școlii creștine: în program, în cărți, în personal, lucru cu puțință numai în ipoteza școlii confesionale — și de stat, de chivernisitorul banului stors dela noi sub chip de dajdie, tocmai pe titlu de apărare, întărire și creștere a binelui obștesc.

Iar noi știm, că temelia a toată bunăstarea și cheazășia viitorului neamurilor este vigoarea lor morală, fără de care orice alcătuire națională și de stat nu-i decât o șandramauă șubredă, spulberată de cel dintâiu vânt mai puternic. Și noi dorim ca neamul nostru să trăiască, să crească, să înfloriască. Iar asta-i va fi dat lumii să vadă numai dacă acest neam va fi străbătut în toate fibrele sale de seva moralității, izvorite dintr'o credință luminată, neclinită, vie, suprafirească. „La leagănul tuturor popoarelor, am aflat credință și la mormântul tuturoara m'am întâlnit cu necredință“, mărturiseste, după îndelungate și mult meditate cercetări, Montesquieu.

Mărturisim și noi, cu durere, că ne îngrozim de mormântul la care ne va duce, fatal, „morală“ necredinții și drept stăvilă împotriva acestui puhoiu, imund și pestilențial, reclamăm reînvierea școlii creștine, religioase, singura în stare să deie tinerelor vlăstare omenesți creșterea de care are lipsă societatea, ea singură fiind adevărata pepinieră a caracterelor. Vorba arhiepiscopului de Birmingham, Mgr. Th. Leighton Williams: „Li-se poate da copiilor (și într'altfel de școli decât cele confesionale) învățatură cum să câștige bani, cum să-și însușiască limbi, cum să priceapă mecanica; dar cine are de gând să formeze caractere, să ridice un neam de bărbați și femei,

cari să lucreze bine și să cugete bine, acela fără doar și poate trebuie să clădiască educația pe temelia religiei". Cu alte cuvinte: acela trebuie să porniască dela școala integral creștină, dela școala confesională.

Lămurirea acestei realități ne-o dă episcopatul german prin pastorală-i colectivă din Aprilie 1922: Numai în această școală e cu puțință ca religia să fie ceea ce i-se cuvine să fie: încoronarea atât a învățământului cât și a educației, (dascăli catolici, propunând pruncilor catolici, din manuale inspirate de doctrina catolică, cu scopul de a face din ei buni creștini catolici); numai în această școală e luat Dumnezeu drept ținta finală supremă a vieții și-a aspirațiilor noastre juste, iar legea lui e arătată a fi calea unică ce duce într'acolo (religia e pusă de temelie a formării caracterului); numai în această școală se învață copiii a se deprinde în virtuțile creștine, și a se familiariza cu sfintele taine și a se îmbogăți în cele ale harului; numai în această școală e trăit aievea anul bisericesc în spiritul sfintei malce biserici, sub impresiile puternice ale praznicelor ei; numai în această școală este instrucția religioasă acel fir de aur ce leagă între sine toate materiile de învățământ (sfinții și oamenii mari îndeamnă la urmarea faptelor lor în orele de istorie; științele naturale povestesc despre înțelepciunea și măreția Ziditorului și tot așa și celelalte ramuri ale învățământului); numai în această școală, prin dascăli buni și pilda vieții lor cinstitute, se face educația ideală, dela suflet la suflet (se roagă dimpreună cu elevii, iau parte, alături de ei, la sfânta slujbă, îngenunchează împreună cu ei în fața mesei euharistice); numai în această școală poate fi vorba într'adevăr de unitate: unitate între învățământul religios și celelalte discipline, unitate între instrucție și educație, unitate între educație și viață.

Avea deci drept Victor Hugo, când zicea c'ar trebui trași înaintea tribunalelor părinții ce-și trimit copiii la școli pe frontispiciul căroră stă scris: „Aici nu se învață religia“...

*

Observarea, că și 'n școala de stat se propune religie, nu poate mulțumi pe nici un

om ce cugetă serios, când e lucru știut că oculta francmasonică a Luciferetti-ilor, cum îi numia Piu X, are în programul său dela 8 Octomvrie 1889 (program dela care nu știm să se fi abătut) punctul diabolic: „Școalele municipale, azilele, colegiile, liceele, și școalele tehnice trebuie să fie, după împrejurări, indiferente sau potrivnice catolicismului; în acelea să nu se propună decât doctrina și morala naturalistă și liberă, străine oricărei preocupări religioase. Școlile superioare trebuie să steie sub stăpânirea francmasonilor, ori a aliaților lor“.

„Inspirația“ legiitorilor noștri de pe malurile Dâmboviței, în materie de învățământ, socot că nu va crede-o nime de origine iezuito-romană. Și dacă, hic et nunc, din motive de oportunitate au lăsat și religiei în școală atât loc, cât i-au lăsat, aceasta nu-i chiar de fel motiv de a nu ne aștepta la totala ei expulzare, mâine-poimâine, când o să fie și poporul nostru crezut destul de „luminat“. Corifeilor dela noi ai mișcării anticreștine le lipsește și poate că le va lipsi încă multă vreme îndrăzneala de a-și da arama pe față. Cunoaștem însă păreri în cauză ale „fraților lor de credință“ și atâta ne ajunge, ca să prevedem ce ne așteaptă. Viviani, fost ministru francez și membru al lojei, întrebând asupra „indulgenței“ dovedite în chestia instrucției religioase din școli, a spus-o cu toată francheța și brutalitatea: „Totul n'a fost decât o minciună diplomatică, o tartuferie de circumstanță, ca s'adormim pe scrupuloși și pe cei mai simțitori“. Iar Aulard, unul dintre protagoniștii cei mai turbați a laicizării de tot felul, fost rector al universității din Paris, a declarat-o și mai pe șleau: „Să mai continuăm a zice că n'avem de gând să distrugem religia, când de altă parte trebuie să mărturisim că această distrugere e neapărat de lipsă pentruca să întemeiem, amăsurat rațiunii, noua cetățuie politico-socială? Să nu mai umblăm cu echivocuri! S'o spunem sus și tare: Noi vrem să distrugem religia!“

Inceputul „operei“: acapararea școlii pe toată linia, încetul cu încetul, zâmbind grațios când nu se poate da lovitura de grație...

Roma vede limpede, din bună vreme, la adâncul lucrurilor. Propoziția XLVIII a „Syllabus“-ului din 1864 osândește teza dulceagă: „Catolicii pot să aprobe un sistem de educație ce ar sta înafară de credința catolică și de autoritatea bisericii și care n'ar avea de scop sau cel puțin de scop principal, decât cunoașterea lucrurilor pur naturale și a vieții sociale de pe acest pământ“. Urmează o serie întreagă de lămuriri precise, înțelepte, prevăzătoare, îndrumătoare în chestia instrucției școlare, din cetatea lui Petru, dictate de intuiția primejdiei, dealungul pontificatului papilor Piu IX, Leo XIII, Piu X, Benedict XV, Piu XI, cu enciclica „Divini illius Magistri“, după atâtea alte aver-tismente de-ale lui și ale înaintașilor săi.

*

Să nu ne facem iluzii. Calul troian a fost vârit cu multă perfidie și ipocrizie după metodele întăririlor noastre. Primejdia e mare pentru moment. Este enormă pentru viitor. A sta cu mâinile în sân, înseamnă a da dovadă de amorțeala morții. Și har Domnului, încă trăim, pe lângă toată nevrednicia noastră. Nu-i scris însă nicăiri că vom mai duce-o departe dacă vom reacționa tot așa de slab și de ac'ncolo la atacurile vrăjmașe.

De aceea: Să fim de pază, cu ochii la dușman și cu toate puterile la lucru! Se potrivește și la noi cuvântul de îmbărbătare la luptă și la jertfă, adresat credincioșilor săi în ziua de 20 Ianuarie c. de arhiepiscopul englez al Birminghamului, Th. Leighon Williams, în aceeaș cauză a școlii creștine catolice: „Studiați chestia, luați parte la adunări de protestare, scrieți deputaților voștri, aduceți-le aminte de angajamentele luate cu prilejul alegerii și faceți-i să înțeleagă că asta-i o chestie vitală pentru toți catolicii. Căci în realitate de fapt e chestie de viață și de moarte: salvarea copilului catolic și a credinței sale; educarea copilului în credința sa catolică mai presus de toate.“

Sunt urechi, cari să audă și la noi glasurile vremii și îndemmurile credinții?

Cetiți și răspândiți: „UNIREA“

☐ ☐ Foiața „Unirii“ ☐ ☐

Pe căi rătăcite

Dedicație fraților cari pledează pentru: „înglobarea preoției în fondul de pensiune al statului“

de Sabin G. Truția

I.

Intr'un amurg, reintorcându-mă dela un prieten care locuia în satul vecin și unde ascultasem, la Radio, un concert minunat, începui să mă plimb prin cameră cu pași măsurati, fumând țigară după țigară și clipind din ochi mereu, ca omul care medita — chipurile — asupra unei chestiuni „importante“.

Imi ziceam în gând: Hotărît lucru, la sate e multă monotonie și deci... plictiseală. Noroc, că Marconi a inventat „lădița fermecată“, care, prin învârtirea câtorva șuruburi, te plimbă cât ai clipi din ochi prin toate colțurile lumii.

Nevastă-mea, crezând că m'a cuprins „febra scrisului“ voia să mă lase în tovărășia gândurilor mele și se îndreptă spre camera de alături. Când să pună mâna pe clanță, o reținui.

— Stai, dragă, am să-ți spun ceva...

Ea mă privi o clipă mirată, apoi zâmbi. — Credeam că...

— Nu, dragă, nu vreau să scriu, căci... Pauză; și după câteva fumuri de țigară, continuai pe coardă melo-dramatică: — Ce-mi folosește scrisul? Manuscrisele mele zac cu duiumul pe la casele de editură. Toți îmi spun, că sunt bune și promit că se vor edita curând, iar rezultatul... zero! Zilele trec mereu și eu rămân numai cu promisiunile. — Nu, coană preoteasă, din promisiuni și visuri nu putem zidi castele. Ș'apoi, o vorbă ca o sută, s'a scumpit hârtia! Ceeace vreau să-ți spun, e un lucru mult mai important decât scrierile mele „nepublicate“. Asta e că...

— Dar știi că ai darul deosebit de-a mă face curioasă?! — îmi spuse nevastă-mea pe un ton „lirico-plângător“, văzând că mă pregătesc să aprind o nouă țigară.

— Iacă, îți spun; dar stai, încearcă întâi să ghicești.

Imi privii nevasta prin fumul de țigară zâmbind și, fără să-mi dau seama, începui să fredonez încetișor: „O donna Clara“...

— Te-ai tradat! — îmi spuse preoteasa, răsând înseminată — vrei să cumperi un „Radio“! Așa-i?

— Adevărat! — îi răspunsei surprins. — Dar cum se face că ai ghicit așa dintr'odată?

— Nu era lucru mare, fiindcă ai obiceiul să-ți tradezi gândurile prin fredonări de cântece. —

Câteva zile în urmă, învârteam șuruburile lădiței fermecate la mine acasă.

De-acum, adio plictiseală! Iar mâtaie plătite ține-te bine, că acuși îți transmite o chestie „Măta“ din București: „Sărba popilor“ prin doză electro-magnetică. Dar bucuria n'ă ținut mult, căci într'una din zile, când eram plecat în sat la un bolnav, unul dintre copiii mei, băiețuș din darul lui Dumnezeu și care neastâmpărat de felul lui — gurile rele spun că seamănă „leit“ cu tatăl său —, vrând să facă praxă electro-tehnică, a făcut-o „radical“ și mi-a ars toate lămpile aparatului.

Ce te faci acum părinte? Sau cumperi lămpi nouă, sau pui aparatul la licitație. Că n'ar da omul în schimb pentru sufletul său. Dar, la dreptul vorbind, nici liniștea casei n'ă e de disprețuit. Și, pentruca să am „pace“ în casă, m'am decis să cumpăr alte lămpi.

Intr'o dimineață mă urcai deci în tren și „mână băiete“ la gară.

Când să mă urc în tren, mă pomenii de părintele Toader.

— Noroc, nepoate?

— Salut, părinte Toader, dar încotro?

— La Cluj.

— Vivat! mergem împreună. Dar cum te-ai putut decide să-ți lași gospodăria tocmai acum în toiu imblătitului? Pe cât am înțeles ai avut anul acesta o recoltă minunată de grâ...

— Da, nepoate, pământul, dacă știi să muncești, te răsplătește; și, mulțumită lui Dumnezeu, anul acesta nu am muncit inzadar.

Urcați în tren, luărăm loc într'un colț...

Serbările din Șimleu. Dumineca trecută s'a desvâlit, la Șimleul-Silvaniei, cu mare solemnitate bustul marelui fiu al Sălajului, Șimon Bărnăuțiu, care a fost inițiatorul și îndrumătorul mișcărilor noastre naționale dela mijlocul veacului trecut.

Drept recunoștință pentru munca și opera lui, pentru spiritul pe care a știut să-l imprime generațiilor de conducători cari i-au urmat, neamul întreg s'a închinat Dumineca trecută memoriei lui. În frunte cu reprezentantului M. Sale Regelui și cu primul ministru al țării — el însuși un fiu al Sălajului și chiar un nepot al serbătoritului —, au participat la aceste serbări toți cari au putut să o facă. Iar ceilalți, împreună cu toată presa, au participat din depărtare, fiind toți acolo cu sufletul.

Binecuvântarea bustului s'a făcut din partea noului arhiepiscop al Șimleului, I. Preașfințitul Valeriu T. Frențiu, care a rostit și înălțatul cuvânt în numele bisericii, căreia i-a aparținut fostul profesor dela școlile Blajului. A urmat apoi cuvântul inspirat al președintelui de Consiliu — din care dăm o parte în fruntea acestui număr — și multe alte discursuri, reprezentând diferite autorități bisericesti, parlamentare, culturale și administrative ale țării. În numele Blajului a vorbit p. canonic Dr. V. Macaveiu, subliniind legăturile sufletești ale lui Bărnăuțiu cu ideologia care a animat totdeauna acest centru de cultură și viață al neamului.

Actul solemn al desvelirii a fost urmat de un banchet, iar după masă s'a dat un festival artistic și s'au aranjat serbări populare. În seara zilei a fost o recepție, în cadre mai restrânse, la Bădăcinii apropiați ai familiei dlui Iuliu Maniu.

Congresul universal al presei catolice. Dupăcum am mai amintit în aceste coloane, în primele zile ale lui Septembrie s'a ținut la Bruxelles un mare congres al presei catolice internaționale, în cadrele căruia s'a aranjat și o mare expoziție a publicațiilor catolice din lumea întreagă.

Presa noastră din Blaj și-a avut — cum veți ști — și ea reprezentantul său la acest congres și în șirul țărilor cari au înfățișat

produsele lor la expoziția presei a fost și România, ocupând un întreg părete, aranjat cu gust artistic, care a oprit, nu odată, grupuri întregi dintre mii de vizitatori ai expoziției. În numeroși viitori vom reveni mai pe larg asupra celor petrecute la Bruxelles, ținem însă să dăm de pe acum numele celor 30 de țări, cari au făcut la Bruxelles minunata mărturisire de solidaritate catolică. Sunt, în ordine alfabetică, următoarele: Anglia, Austria, Belgia, Canada, Cehoslovacia, Cetatea Vaticanului, Chili, Columbia, Elveția, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Japonia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Olanda, Peru, Polonia, Portugalia, România, Spania, Statele-Unite nord-americane, Suedia, Ungaria, Uruguay și Venezuela. A mai aderat la hotărârile congresului, presa catolică din Cuba, Guatemala, Nicaragua și Panama, ai căror reprezentanți n'au putut să se prezinte în persoană.

Tot acum mai amintim, că în afară de reprezentantul presei din Blaj, d. Dr. Augustin Popa, redactorul nostru, care a aranjat și expoziția românească, au mai participat din România la congres următorii: Mgr. Dr. A. Gabor dela Iași, d. Ioan Georgescu dela București și p. Dr. I. Lestyán dela Alba-Iulia.

Știri mărunte

Se amână concursul pentru profesorii noștri de religie. Gazetele din București au publicat Miercuria trecută următoarea informație, evident oficială: »Ministerul instrucțiunii face cunoscut candidaților înscrși la concursul pentru specialitatea Religie greco-catolică, că acest concurs va avea loc la 1 Noembrie a. c.». Nu știm încă ce a putut îndemna Ministerul la amânarea termenului fixat pe 15 Septembrie, dar nu-i exclus ca ea să fie în funcțiune de prezentarea unui prea mic număr de concurenți.

Lucrări de edilitate în Cetatea Vaticanului. Numărul dela 16—7 August c. al ziarului »L'Osservatore Romano» aduce bogate informații asupra lucrărilor edilitare, cari se fac

în Cetatea Vaticanului, după un plan supravegheat până în amănunte de însuși Sf. Părinte. Incepute încă din primăvară, ele sunt aproape terminate în stare de a putea adăposti, în timpul cel mai apropiat, diferitele servicii pentru cari s'au clădit. Cele mai însemnate din ele sunt stațiunea de cale ferată, stațiunea radio-fonică, centrala telefonică, uzina electrică ș. a., cari toate vor fi și adevărate monumente de arhitectură, vrednice de mediul în care au ajuns la viață. Lucrările postului de radio-difuziune sunt conduse personal de maestrul Marconi și se dă ca sigur, că începând cu luna Octombrie — când va putea fi inaugurat — postul acesta al Vaticanului aranjat pe unde scurte (20, respectiv 50 m.) va fi unul din cele mai bune ale globului.

Locale. Dumineca viitoare, prima după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală p. Ioan Moldovan, profesor la liceul de băieți.

— Socotit din partea dlui O. Goga (originar, după părinți, din Crăciunelul de sus), drept patria sa, județul nostru a fost ales din partea fracțiunii ardelenae a Averescanilor ca punct de mănecare pentru »marea companie» de răsturnare a guvernului, deschisă printr-o mică adunare populară, pe care a reușit s'o pună la cale, Luniă trecută, aici la Blaj. Deși aduși până la unul cu camioane și, afirmative, și cu alte mijloace de persvadare la locomoțiune, »aderenții județeni» ai partidului zis al poporului n'au trecut de vre-o 4—500, trebuind ca restul »mării» adunări, cifrate cu bunăvoința (inclusiv contingentul localnic al »curioșilor») la 1500 capete, să fie recrutat, tot cu camionul, din județele învecinate. Cine le-a văzut adunarea plouată (la propriu și la figurat) și a auzit cuvintele unuia dintre oratori, care îndemna pe »aderenți» să nu părăsească, ca »măine», partidul la care sau înscris »ieri», a putut să constate, că tîmbălăul averescan dela Blaj — ai cărui participanți localnici n'au fost înregistrați, de rușine, nici de gazetele averescane — a fost o simplă înscenare, brodită cu tâlc, dar căreia nici prezența dlui O. Goga n'a putut să-i imprumute importanța dorită.

— Deși lucrările sunt binișor înaintate, binecuvântarea pietrii de temelie a palatului nostru

departament go!. Aici îmi veni în minte, că părintele Toader e tovarăș la o mașină de îmblătit, și-l întrebai:

— Vrei să cumperi ceva piesă pentru motor?

— Nu; mașina e bună, dar vezi, necăsurile omului sunt multe și...

— Al O fi ajuns chestiunea »cooperativei» la parchet?!

— Aș! — făcu părintele, ridicând din umere nepăsător. Chestiunea s'a aplanat pe cale pașnică și cred că e de prisos să-ți spun că dreptatea era de partea mea. — Dar aproape, știi că m'ai »terfelit» bine în »Unirea»?!

— Cum asta? — întrebai mirat. Sau poate... povestea cu cooperativa era numai o glumă?

— Nu, nepoate, povestea era adevărată, dar vezi că... prea mi-se par multe »halbele» de bere, ce mi le-ai pus după cap.

— De, nene Toadere, așa sunt scriitorii, cam »măresc» lucrurile, dar îmi place să cred că nu te-ai supărat pe mine pentru această licență poetică.

— Nu, nepoate, mi-ai fost în totdeanuna drag și n'aș putea să mă supăr pe tine. Șapoi — reluă părintele netezindu-și barba zâmbind —, îmi servește spre mângâiere vorba că: »berea nu e rea și cine o bea nu poate fi om rău». Dar stai, să-ți spun pentru ce merg la Cluj. Am o fetiță care e terminat anul acesta școala normală și acum trebuie să »mișc pietrele», pentru ca să ajungă învățătoare

a noi în sat. Chestiunea e cam grea, fiindcă sunt și alți reflectanți, dar totuși sper că o s'ajung la liman.

— Desigur — îi răspunsei —, acesta ar fi lucrul cel mai bun și, cum nu știam ce să mai zic, aprinsei o țigară și, întorcându-mi privirea spre geam, mă lăsai furat de visări.

Când privii iarăși spre părintele Toader, îl văzui răsfoind o gazetă.

— Ai citit-o — mă întrebă părintele, privind-mă prin ochelari.

— Numărul mai nou din »Unirea»? Nu l-am citit; eu primesc poșta în totdeauna cu întârziere.

— Eu am primit-o aseară și, fiindcă n'am avut timp s'o citesc, am luat-o cu mine. Poftim — și îmi latinase gazeta —, citește-o, are, între altele și un articol interesant referitor la pensiunea noastră.

Luai »Unirea» în mână și începui s'o citesc. Era nrul 33 din 16 August c. Căutai articolul eu pricina și îl citii pe nerăsuflete.

— Ei, ce zici? așa-i că-i interesant?

— M... da — șoptii gânditor —, e foarte »interesant» și mai aprinsei o țigară. — Părintele Toader mă privea mereu întrebător. Imi dădui seama, că răspunsul meu nu-l lămurise și, după câteva clipe de tăcere, întreruptă de tîcneala monotonă a trenului, reluai: — Dragă nene, între multele moșteniri ce ne-au rămas din vremi bătrâne, avem și un proverb care zice: »Gândește-te de zece ori și vorbește

odată». Iscoditorul acestui proverb a fost desigur vre-un român necăjit, care, prin ceva vorbă nesocotită, și-a săpat însuși groapa, ba poate a stricat rostul unei mulțimi întregi. Când vorba nesocotită ce-o spui e numai pentru tine, nenorocirea ce rezultă te privește personal; situația însă se schimbă și, prin urmare, nenorocirea e neasemănat mai mare atunci când vorbești în calitate de interpret al mulțimei. Las, că e lucru foarte greu — și riscat tot odată — să vorbești pentru alții, căci numai în cazuri foarte rare vei putea vorbi pe placul tuturor; dar tocmai pentru că e greu și riscat, bine trebuie să cumpănești vorba ce o spui, mai ales în chestiuni de »primă importanță», cari privesc viitorul unui neam, sau al unei corporațiuni. Grija îți va fi îndoită, atunci când vorba ce vrei s'o spui o așterni pe hârtie, pentru că: »verba volant» și se uită, dar »scripta manent», spre mărturie celui ce scrie.

— Adevărat! — spuse părintele Toader —, dar ce vrei să spui?

— Întâi de toate dă-mi voie nene Toadere să te întreb, care e părerea d-tale: să trecem, sau nu, cu pensiunea la stat?

— Sunt de părerea să trecem. Și tu nepoate?

— Drept spunând, am meditat și eu asupra acestei chestiuni într'adevăr de »mare importanță» și am ajuns la convingerea, că va fi mai bine să nu trecem! Desigur, părerile diferă. Unii cer »inglobarea» la fondul de

cultural s'a amânat pe Duminica viitoare, când prezența școlărilor poate să-i dea un caracter de mai mare solemnitate. Ea se va săvârși, probabil, chiar din partea I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit Vasile și, fixându-se tot pe atunci și un parastas pentru pomenirea lui Ioan M. Moldovan, nu-i exclus să participe la ea și președintele Academiei și poate chiar și acela al Consiliului de miniștri.

Arta noastră triumfă... Sub titlul acesta, un număr recent al »Neamului Românesc« publică următoarele șire ale dlui N. Iorga: »Dela Barcelona la Haga, dela Haga la Amsterdam, dela Amsterdam la Bruxelles, arta noastră călătorește. Ea duce zimbetul larg al lui Grigorescu, melancolia moldovenească a rivalului său din Nord, duioasa suferință a lui Luchian, toate vădirile prin forme și colori ale sufletului nostru luminos. Și de pretutindeni vin numai cuvinte de laudă neprecupețită. Ni-se recunoaște pe deplin dreptul de a sta în rândul popoarelor civilizate ale lumii. E un lucru așa de mare...«

Nouă bancnote de 100 Lei. Banca Națională a României anunță că în curând va pune în circulație un nou tip din biletul de 100 Lei. Acesta se va deosebi de cel de acum — care va circula și pe mai departe — prin culoare (sepia închisă) și prin noua stemă a țării, care ia locul celei vechi.

În chestia recensământului general. Dl. Dr. Iuliu Moldovan, subsecretar de stat la muncă și sănătate, a orientat de curând presa asupra pregătirilor mari ce se fac pentru recensământul general, plănuite pentru luna Decembrie din acest an, și i-a cerut sprijinul pentru această mare operă națională, la care se cere concursul tuturor. E de mirare totuși, că multă lume privește această operă — pe care suntem datorii, prin legăminte internaționale, s'o facem tot la 10 ani —, cu indiferență și chiar cu ostilitate. De obicei se crede, că ea ar avea ceva legătură cu prevederile fiscale, o idee cu totul greșită, care trebuie scoasă din capul oamenilor, pentru a-i face cât mai accesibili pentru operațiile ce vor urma. Denumirea străzilor și numerotarea caselor, primită de populație cu bucurie, încă este în legătura cu recensământul apropiat.

Mulțumită publică. Curatorul bisericii din Luduș jud. Sibiu mulțumește și pe această cale pentru ajutoarele primite dela preoții protopopiatului Sibiu în următoarele sume: Nicolae Togan, protopop Sibiu, Dionisiu Aron, preot Gurariului, *cate 500 Lei*; Nic. Pop, Hașag, *300 Lei*; I. Pop, Alămor, I. Bratu, Armeni, S. Domșa, Boarta, T. Lincariu, Buia, Gh. Ivan, Calvasăr, I. Mășariu, Cașolt, V. Stoian, Ghijasa de sus, I. Staicu,

pensiune al statului, alții sunt pe lângă »autonomie« — dovadă și articolul părintelui protopop Coste, dintr'un număr recent al »Unirei«.

Se zice că omul bun și înțelept respectă părerile altora; și drept spunând, aș fi foarte fericit să mă pot »ingloba« și eu în ceata înțelepților și să respect părerile celor din »stânga«, pentru cari pledează și părintele Gavril Pop, dar nu pot s'o fac pentru simplul motiv, că teza d-lor e lipsită tocmai de ce e mai necesar, adică de »argumente«. Căci, iată, în rezumat articolul părintelui Gavril Pop vrea să spună atât: Pentru aranjarea situației extrem de grave, ne trebuie soluționare temeinică și definitivă, care neputând veni dela mijloacele proprii, nu poate fi decât »inglobarea preoției în fondul general de pensiune al statului«. Implinindu-se acest desiderat, preoțimea ar trece la pensiune cu întreg salariul avut dela stat în momentul pensionării.

Gusu, S. Raica, Mihaileni, N. Popa, Ocna-Sibiului, I. Becicheri, Orlat, P. Simonetti, Rășinar, A. Păculea, Slimnic, A. Belea, Stenea, T. Mihaiu, Șalcău, A. Sestras, Șeica-mare, I. Velicea, Șura-mică, P. Bunea, Tilișca, E. Crețiu, Vecerd și R. Moldovan, *Veștem, cate 200 Lei.*

† **Pâr. Emil Graur**, preot în Poarta (arhidieceză), s'a stins la 10 Septembrie c., în anul 41 al vieții și 16 al preoției sale cinșite. — Fie-i partea cu dreptii!

Aviz școlar. La școala de Menaj din Obreja, jud. Alba (halta Cisteiul român, lângă Blaj), se mai primesc înscrieri până la 16 Septembrie. Pentru anul curent sunt vacante 12 burse. Informațiuni la direcțiunea școlii.

Telefonul »Unirii«

M. Cluj. Amânându-se concursul pentru profesorii de religie, se prea poate să se admită la noul concurs și alte cereri decât cele intrate până la 31 August. Când vom ști ceva pozitiv în această direcție, nu vom întârzia să Vă anunțăm chiar prin aceste coloane.

T. București. Urmărim și noi »crâmpetele de viață« ale dnei Sanda I. Mateiu și astfel nu ne-a scăpat nici cel cu »foaia bisericească-politică« asupra căruia ne atrageți atenția. Gândul dnei Mateiu este din cele mai bune — o putem admite și de astădată, fără nici o greutate —, dar va admite sperăm și dsa, că a prins chestiunea într'un cadru cu totul impropriu. Că la Internatul teologic ortodox »personalul inferior este — dupăcum spune dna M. — aproape exclusiv unit«, nu influențează credem chiar de loc caracterul »ortodox« al aceluși Internat și serviciile acestea inferioare nici nuse completează probabil prin concurs. Cazuri de acestea avem și la Institutele noastre din Blaj, dar asta nu înseamnă, că biserica noastră ar putea să admită persoane de altă confesiune și la posturile, cari crede că e bine să fie completate pe cale de concurs. Nu o face nici ortodoxia și nu o face mai ales ortodoxia dela noi, care merge în sectarismul său până acolo, încât ceacă să-și valideze influența chiar și la completarea posturilor de stat, unde de loc n'ar fi iertat să se valideze considerații de această natură. Intervențiile de acest fel ale Preasfințitului Ivan dela Cluj sunt aproape notorii și dna M. ar face foarte bine, că înainte de a ne da nouă lecții de solidaritate națională, să cerce a pătrunde puțin secretul atâtor dosare ale episcopiei ortodoxe din Cluj, unde va găsi stări cu totul diferite de cele dela Internatul său teologic. Privite în această lumină, lucrurile se prezintă cu totul altfel și pentru înțelegerea lor nu-i nici o nevoie să se recurgă la considerente de ordin politic, aici cu totul absente.

P. Brustureni. O revenire a Ministerului în chestia admiterii botezului și înainte de înregistrarea civilă a nașterii, o socotim foarte posibilă. Și asta pentru motivul, că botezul este un act cu totul deosebit și de altă natură de acela al nașterii, un act pe care ofiterul stării civile nici nu e ținut să-l înregistreze, așa că preotul oficiind actul religios al botezului, în caz de primejdia morții, înainte de înregistrarea nașterii, n'ar trebui să fie socotit pasibil de prevederile legii stării civile. În acest sens s'a și făcut, pe cât știm, un memoriu al episcopatului nostru și astfel se prea poate ca conflictul dintre dispozițiile noastre canonice și cele ale legii civile, să fie în curând aplanate.

N. Dănești. »Sf. Unire« există și am intervenit pentru satisfacerea cererii DVoastră. Întârzierea răspunsului se datorește lunilor de vacanță, când lumea își vede... de sănătate.

Parohia catolică. Gherăști. Am primit 400 Lei, abonament pe 1929 și 1930.

Oficiul parohial. Cugir. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Parohia română unită — Săvăstreni

Publicațiune

În ziua de 21 Septembrie 1930, la orele 2 după masă curatoratul parohiei Săvăstreni, jud. Făgăraș, va ținea *licitație publică* în localul școlii pentru darea în întreprindere a **reparării turnului bisericesc.**

Licitanții vor depune 60% garanție din valoarea lucrărilor.

Condițiunile speciale, devizul etc. se pot consulta în orice zi la oficiul parohial.

Săvăstreni, la 4 Septembrie 1930.

Maxim Motoc

preot, președintele curatoratului

Camera de Comerț și Industrie — Alba-Iulia

Concurs

Camera de Comerț și Industrie din Alba Iulia, publică concurs pentru ocuparea unui **post vacant de funcționar.**

Candidații vor înainta cererile, împreună cu toate actele necesare prevăzute în Regulamentul Statutului funcționarilor publici art. 1, până la 15 Octombrie a. c.

Pentru a putea concura, se cere școală superioară de comerț, sau altă școală similară.

Lipsa documentelor atrage după sine pierderea dreptului de a concura.

președinte

Crișan

secretar

Henegarlu

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(999) 52-

Loterie cu bani gata!

Câștig principal un milion lei

Cont curent la banca »Albina« Cluj

Marea Loterie a Salvatorilor din Cluj

2182

câștiguri diferite

în bani gata

în sumă totală de

Câștigul principal:

Un milion Lei.

Tragerea se va face în Cluj la 21 Dec. 1930, pe lângă asistența publică.

Prețul unui loz:

Lei 100

Se pot cumpăra la toate tutungeriile din Ardeal și Banat, la frizerii și prăvălii. — Comenzile din provincie, după trimiterea anticipativă a sumei de Lei 117, le execută prompt

1-5

Biroul central de lozuri, Cluj, Strada Memorandului No. 16.

== Pudra, crema și săpunul HOFER sunt vechi, dar bune ==